

Recenzji

rozprawy doktorskiej

lekarza Bartosza Ścieszki

p.t. „ Skuteczność doszklistkowej terapii anti-VEGF w postaci wysiękowej zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem u pacjentów z przyleganiem szklistkowo-plamkowym.,,

Zwyrodnienie plamki związane z wiekiem /AMD/ określane jest epidemią XXI wieku, będąc jedną z najczęstszych przyczyn praktycznej ślepoty u pacjentów powyżej 50 roku życia w krajach rozwiniętych. Jest postępującą i przewlekłą chorobą skutkującą trwałymi zmianami w centralnej części siatkówki. Wieloczynnikowy patomechanizm zmian nie jest do końca poznany. Istotą wysiękowej postaci tej choroby jest podsiatkówkowe nowotwórstwo naczyniowe. W jej leczeniu szeroko wykorzystuje się leki anti-VEGF których działanie polega na blokowaniu czynnika wzrostu śródbłonna naczyniowego.

W ostatnich latach wpływ przylegania szklistkowo-plamkowego /VMA/ na wysiękową postać zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem absorbuje coraz większą uwagę badaczy. Zauważono bowiem gorszą odpowiedź na leczenie preparatami anti-VEGF u pacjentów z nieprawidłowo odłączonym ciałem szklistym.

Podjęty zatem przez doktoranta temat jest ważny, słuszny i potrzebny.

Przedłożona mi do oceny rozprawa liczy 111 stron druku, zawiera 10 zasadniczych rozdziałów tematycznych, tworzących jakościowo i objętościowo materiał odpowiadający wymogom rozprawy doktorskiej. Praca zawiera 57 tabel i 29 rycin włączonych do tekstu rozprawy. Streszczenia sporządzono w języku polskim i angielskim. Spis piśmiennictwa obejmuje 97 pozycji.

We wstępie autor w sposób wyczerpujący zapoznaje czytelnika z aktualnym stanem wiedzy na temat zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem. Omawia zastosowanie badania optycznej koherentnej tomografii, oraz schematy leczenia AMD. Szczegółowo odnosi się do zmian w obrębie złącza szklistkowo-siatkówkowego i możliwości terapeutycznych w połączeniu ich ze zwyrodnieniem plamki związanej z wiekiem. Wyczerpujące i szczegółowe informacje oparte są na aktualnym piśmiennictwie. Wskazują na bardzo dobre zorientowanie Doktoranta w temacie.

Zainteresowanie Doktoranta wzbudziły informacje, że VMA jest częstsze w oczach z AMD i może wpływać na gorszą odpowiedź na leczenie preparatami anti-VEGF.

Celem pracy była zatem ocena skuteczności terapii anti-VEGF u osób leczonych na wysiękową postać AMD /Ex AMD / z współistniejącym VMA, w porównaniu do grupy kontrolnej u których wykluczono obecność VMA. Oceniano ponadto wpływ odstępów pomiędzy iniekcjami na efektywność leczenia w obu grupach oraz zaplanowano określenie najlepszego schematu stosowania leków w obu grupach w pierwszych 12 miesiącach leczenia. Analizowano również zmiany grubości siatkówki w centrum dołka i plamce i ich znaczenie w monitorowaniu terapii.

Na przeprowadzenie badań uzyskano zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

Badania obejmowały analizę 53 oczu, pacjentów zakwalifikowanych do leczenia w ramach programu lekowego, wysiękowej postaci wyrodnienia plamki związanego z wiekiem diagnozowanych i leczonych w Oddziale Okulistycznym Miedziowego Centrum Zdrowia w Lublinie w latach 2016 do 2020. Grupa badana stanowiła 22 chorych /23 oczy/ z Ex AMD i współistniejącym VMA potwierdzonym w badaniach przy użyciu SS OCT. Grupa kontrolna obejmowała 30 pacjentów z Ex AMD bez współistniejącego VMA. Średni wiek pacjentów w obu grupach wynosił 75,5 lat. Rozpoznanie choroby i przyleganie szkliskowo-plamkowe opierało się na badaniu SSOCT, angiografii fluoresceinowej, angio-OCT oraz zdjęciach barwnych oka.

Zastosowano prawidłowe kryteria włączenia i wyłączenia a objęta badaniem grupa stanowiła wystarczający materiał do analizy statystycznej.

Leczenie prowadzono zgodnie z obowiązującymi schematami terapeutycznymi stosując preparaty anti-VEGF / aflibercet oraz fanibizumab /. Wszystkie iniekcje wykonywane były na sali zabiegowej Miedziowego Centrum Zdrowia w Lublinie. Pierwsze iniekcje przez 3 miesiące podawano w schemacie sztywnym co 30 dni a kolejne w schemacie sztywnym co 60 dni. Ocenie poddano parametry ilościowe t.zn. najlepiej skorygowaną ostrość wzroku /BCVA/, grubość siatkówki w centrum dołka /CFT/, średnią grubość siatkówki w plamce /AT/, oraz parametry jakościowe oceniające cechy aktywności błony neowaskularnej. Efekt leczenia oceniano przez 12 miesięcy w 4 okresach. Szczegółnej ocenie poddano zmiany anatomii plamki w momencie wydłużenia odstępów pomiędzy iniekcjami do 60 dni.

Doktorant prawidłowo zaplanował badania oraz ich sekwencję.

Analiza statystyczna została przeprowadzona zgodnie z przyjętymi regułami, a testy statystyczne zostały prawidłowo dobrane i nie budzą wątpliwości.

Wyniki Doktorant przedstawił w postaci 46 tabel i 24 rycin. Zaprezentowane są w sposób przemyślany i pozwalają na realizację zaplanowanych celów badawczych.

Doktorant wykazał, że w początkowym etapie leczenia w schemacie sztywnym podawania iniekcji co 30 dni doszło do zmniejszenia grubości siatkówki i regresji cech aktywności błony neowaskularnej w obu grupach, chociaż w grupie bez VMA efekt był lepszy. Przy wydłużeniu przerw między iniekcjami do 60 dni pogorszenie wystąpiło w 69,57 % chorych z VMA,

a w grupie kontrolnej u 20% pacjentów. Po 12 miesiącach efekt leczenia był zdecydowanie lepszy u chorych bez VMA.

Uzyskane wyniki pozwoliły Doktorantowi na przedstawienie następujących wniosków:

1. Skuteczność terapii różni się i jest mniej efektywna u pacjentów z przyleganiem szklistkowo- plamkowym w porównaniu do grupy kontrolnej.
2. Wydłużenie odstępów pomiędzy iniekcjami negatywnie wpływa na poprawę stanu morfologicznego siatkówki u pacjentów z przyleganiem szklistkowo- plamkowym.
3. Analiza cech ilościowych w postaci CFT i AT jest przydatna w monitorowaniu leczenia i staje się uzupełnieniem cech aktywności błony neowaskularnej ocenianych na skanach OCT.
4. Najlepszym schematem leczenia u pacjentów z współistniejącym przyleganiem szklistkowo- plamkowym do czasu wchłonięcia się płynu jest schemat sztywny w regularnych odstępach co 30 dni.

Całość pracy oceniam wysoko. Napisana jest w sposób przejrzysty, bardzo starannie, co sprawia, że czyta się ją z przyjemnością. Jest nowatorskim i nowoczesnym opracowaniem tego aktualnego zagadnienia. Jako recenzent pragnę podkreślić wartość naukową ale także kliniczną wyciągniętych wniosków.

Z obowiązku recenzenta pragnę zasugerować jedynie rozważenie, czy spis piśmiennictwa nie powinien być ułożony w kolejności cytowań. Poza tym na stronie 93 w streszczeniu należy poprawić kolejność wniosków. Te uwagi w niczym nie wpływają na ocenę pracy.

Reasumując, Doktorant dowiódł że potrafi prawidłowo zaplanować, wykonać i opracować zamierzony eksperyment badawczy. Wykazał należyte przygotowanie merytoryczne, oraz dociekliwość badawczą. Praca wnosi cenne i nowe informacje dotyczące leczenia pacjentów z wysiękowym zwyrodnieniem plamki związanym z wiekiem i współistniejącą adhezją szklistkowo- plamkową.

Rozprawa doktorska lek. Bartosza Ścieszki p.t. "Skuteczność doszkliskowej terapii anty-VEGF w postaci wysiękowej zwyrodnienia plamki związanego z wiekiem u pacjentów z przyleganiem szklistkowo- plamkowym" spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki / Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm./ Mam zatem zaszczyt zwrócić się do Rady Dyscypliny Nauki Medycznej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu o dopuszczenie Pana lek. Bartosza Ścieszki do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

5624775 | prof. zw. dr hab. n. med.
Maria Formińska-Kapuścik
Specjalista chorób oczu
tel. 601 490 507
98 1 205 750